

Posudek na rigorózní práci na téma:

DOMNĚLÝ ZLOČIN GENOCIDIA SPÁCHANÝ PROTI SKUPINĚ

ROHINGYA VE STÁTĚ RAKHINE, MYANMAR.

Autorka: Mgr. Hana Bouchema

Posudek zpracoval: JUDr. Tomáš Mach, LL.M., Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Autorka si vybrala za téma své rigorózní práce o rozsahu 127 stran (těla) textu téma aktuální, neboť se jedná o mediálně sledované téma, které prozatím nebylo v místní literatuře přílišně zpracované. Vývoj posledních dní v Myanmaru pak na aktuálnosti tohoto tématu přidávají.

2. Náročnost tématu

Z pohledu akademika mezinárodního práva veřejného se nejvíce téma nikterak náročné, spíše ne příliš obvykle diskutované. Právě ne příliš časté diskutování této problematiky a specifika norem mezinárodního práva, které jsou relevantní, však činí pro autora rigorózní práce výzvu, neboť předmětná problematika není přílišně dotčena výukou v magisterském studijním programu Právo a právní věda (kam nakonec patří i rigorózum v pojetí soudobé struktury vysokoškolského vzdělávání od druhé světové války). Proto je třeba jednoznačně ocenit výběr tématu, který vyžadoval demonstraci schopnosti samostatně řešit, a to zejména cizojazyčných pramenů.

3. Kritéria a hodnocení práce

Práce je rozdělena do 9 nosných kapitol a závěru. Vzhledem k specifčnosti problematiky jeví se však kapitoly 1 a 2 jako nadbytečné, neboť toliko recitují notoriety nikoli úzce přiléhavé k tématu samému. Při jejich vynechání by se autorka pravděpodobně střetla s očekávaným rozsahem práce (počet stran), což je pravděpodobně důvod existence těchto kapitol. To je poněkud škoda.

Naopak v dalších kapitolách je třeba pochválit kvalitní práci se zahraniční judikaturou analýzu v kapitolách 5 a 6 je z pohledu hodnotitele velmi kvalitní.

Na druhou stranu se jeví jako poněkud výsledek práce zlehčující, že od str. 35 dále (hodnotitel přestal počítat na str. 52) je opakovaně citován jeden autor: MARK, Klamberg. Commentary on the law of the international Criminal Court. 1. vyd. Brussels: Torkel OpsPublisher, 2017. Na poslední zmiňované straně jsou 4 citace, z toho 3. MARK, Klamberg. Navíc, citovaný autor je příjmením Klamberg, prvním jménem Mark a citovaný je (oproti českým autorům opačně) nestandardně prvotně podle křestního jména. To působí až komicky.

V kapitole 7 je krátký exkurs do historie a demografie Myanmaru. Mimo jiné je správně zmiňováno, že předmětná etnická skupina, která byla během koloniální vlády nazývána také „Chittagonians“, respektive „Bengali“, nazývaná od 90. let 20. století (trochu aktivisticky) také jako „Rohingya“, nemá státní občanství Myanmaru. Již však chybí diskuze o tom, zda lze hovořit o homogenní etnické skupině, nebo zda není na místě hovořit o souhrnu skupin, které toliko pojí, že jsou muslimové. Bylo by vhodné v práci se zaobírat výrazem Rohingya a implikacemi, které užívání takového výrazu má pro implikace do práv v oblasti obyčejového mezinárodního práva veřejného. Paralelou této umělé kreace je pak výraz Palestinec v jiném geografickém kontextu, také v zásadě umělý výraz ze 70. let 20. století. V diskuzi ohledně této problematiky pak nelze nevidět jednostranný pohled autora, což je kvalitě práce na škodu. Pokud bychom došli k závěru, že předmětné obyvatelstvo bylo pronásledováno z důvodu jeho víry a bylo heterogenní co do etnického složení, bylo by totiž toto nutno zohlednit v analýze diskutovaného zločinu genocidia, neboť cca. 2% barmské populace obdařené tamním občanstvím jsou tzv. „burmese Indians“, tedy barmští Indové, z nichž část jsou také muslimové. Bez zajímavosti v tomto kontextu není ani to, že Bangladéš vyhnal skupiny z Myanmaru na svém území (jako bratry ve víře) také nechce a relokuje je aktuálně na jakýsi ostrov, který je v období dešťů zaplavovaný. To indikuje ještě další rozměry předmětného etnického a demografického problému, což je problematika, kterou jistě objektivně nelze analyzovat v právnickém textu z Evropy a vyžaduje znalost antropologie, místní historie a schopnosti vnímat svět pohledem místních obyvatel a ani není v takovéto rigorózní práci nutná. Nicméně diskuze problematiky z různých úhlů pohledu by byla v kontextu takové problematiky jistě vědecky vhodným přístupem, pokud se již do popisu složení obyvatelstva a jeho historie pouštíme.

Naopak skutečnost, že velká část zejména sedmé kapitoly je postavena na recitálu závěrů UN Fact-Finding Mission, Report of the Detailed findings 2018, což by se na první pohled mohlo zdát, jako rušící recitál jednoho zdroje hodnotitel kvituje. Jakkoliv se jedná o jeden zdroj, popisuje detailně tvrzené skutky, které jsou v práci podrobovány analytice, a proto musí být recitovány jako premisa pro navazující analýzu.

Celkově lze konstatovat, že hodnotitele ruší na práci shora popsany koncept, který vychází z národnostního aspektu předmětného muslimského etnika a s tímto populárním zjednodušením pracuje. Nelze však říci, že by práce byla po formální stránce zpracována špatně, pokud se přeneseme přes citovaného švédského profesora křestním jménem Mark. Je to práce s koherentním obsahem, v zásadě s řádným citačním aparátem, a pracuje i s dostatečným objemem zahraniční literatury, jakkoliv bazíruje zejména na dvou stěžejních zdrojích. Pokud tyto závěry spojíme se specifičností popisovaného jevu, jsoucího mimo běžné školní osnovy, tak jakkoliv se nabízí závěr, že práce nemá kvalitu práce doktorské, tak práce kvalitě práce rigorózní tak, jak nastaveny v českém prostředí, dostačuje, a to nikterak podprůměrně.

4. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Připomínky byly řečeny shora v hodnocení samém.

Otázka k obhajobě: Vysvětlete vývoj doktríny „command responsibility“ v humanitárním právu do druhé světové války. Vysvětlete, v čem spatřujete koherentnost skupiny „Rohingya“. Mají členové této skupiny, kteří uprchli do Bangladéše právo se do Myanmaru vrátit podle mezinárodního práva (a proč)?

5. Doporučení práce k obhajobě

Předloženou rigorózní práci považuji za odpovídající stanoveným nárokům, a proto ji doporučuji k ústní obhajobě.

Toto doporučení činím s výhradou, že text jsem nebyl technicky schopen ověřit na shody v jiných obdobných dílech.

6. Navržený kvalifikační stupeň

Navrhuji, aby, za předpokladu uspokojivého průběhu obhajoby samé, byla obhajoba hodnocena stupněm „prospěl.“

JUDr. Tomáš Mach, Ph.D.,LL.M.
Digitally signed by JUDr. Tomáš Mach, Ph.D.,LL.M.
Date: 2021.02.08 15:59:28+01'00'

V Praze dne 8. 2. 2021

JUDr. Tomáš Mach, LL.M., Ph.D.